

VÝROČNÍ ZPRÁVA

O ČINNOSTI ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNY PŘÍRODOVĚDECKÉ FAKULTY MU ZA ROK 2022

OBSAH

1. Úvod	2
2. Personální obsazení.....	2
3. Knihovní fondy.....	4
4. Shrnutí základních knihovnických služeb	7
5. Akvizice monografií a časopisů.....	8
6. Výměna knihovního fondu	12
7. Elektronické informační zdroje	13
8. Vzdělávání a výchova uživatelů.....	15
9. Projekty a granty	17
10. Spolupráce a další aktivity	20

1 . Ú V O D

Rok 2022 se v Ústřední knihovně Přírodovědecké fakulty MU nesl v duchu inovačních, společenských a kulturních aktivit, jako i periodicky se opakujících či zcela nových vzdělávacích iniciativ. Změny se odehrály jak v rovině personálního obsazení, tak v oblasti nabízených služeb či knihovního prostoru jako takového. Knihovna svou účastí navázala na tradici kulturních událostí jako je Noc vědců nebo Noc s Andersenem, již potřetí také připravila podzimní cyklus seminářů pro studenty doktorského studia. Novou zkušeností bylo naopak zapojení se do regionálního dotačního programu se záměrem rekonstruovat venkovní atrium budovy nebo spolupráce v rámci centralizovaného rozvojového projektu mapujícího metody podpory kombinované výuky ze strany vysokoškolských knihoven.

2 . P E R S O N Á L N Í O B S A Z E N Í

Vedoucí knihovny: Mgr. Taťána Škarková

Zástupce vedoucí: Mgr. Klára Urbánková

Oboroví knihovníci: Bc. Radmila Kouřilová, Bc. Jana Němcová, DiS.

Jmenná katalogizace: Mgr. Romana Drimlová

Výpůjční služby: Jana Kalhousová DiS., Mgr. Jana Plotková, Mgr. Klára Urbánková, Mgr. Marie Šípková, DiS.,
Mgr. Jana Baluchová, Bc. Radmila Kouřilová, Vojtěch Dvořák

Výměna publikací: Mgr. Klára Urbánková

MVS, MMVS: Bc. Naďa Trenčanská

RIV – Rejstřík informací o výsledcích: Mgr. Marie Šípková, DiS.

EIZ – Elektronické informační zdroje: Mgr. Jana Plotková

IT specialista: Vojtěch Dvořák

Informační výchova: Mgr. Jana Plotková

Multimediální ateliér: Mgr. Jana Baluchová, Ing. Dominik Alvaro Rada, Mgr. Marek Stehlík

Kolegyně na RD/MD: Marie Křížová, Mgr. et Mgr. Dagmar Chytková

Ústřední knihovna má k 31. 12. 2022 – 11 zaměstnanců/10,05 knihovnických úvazků.

IT technik Vojtěch Dvořák ukončil pracovní poměr v ÚK PŘF k 31. 10. 2022. Na základě výběrového řízení byl jako jeho nástupce zvolen Mgr. Jan Vokřál, s nímž byl smluven nástup k 2. 1. 2023. V přechodném období převzala IT agendu Mgr. Jana Baluchová.

K N I H O V N Í R A D A

Knihovnická rada v roce 2022 zasedala ve dvou termínech, a sice 18. 3. a 7. 12. v následujícím složení:

Předsedkyně: doc. Mgr. Markéta Munzarová, Dr. rer. nat., proděkanka pro spolupráci se středními školami, péči o talenty, sociální oblast a celoživotní vzdělávání

Tajemnice: Mgr. Taťána Škarková, vedoucí Ústřední knihovny PŘF MU

Členové:

doc. RNDr. Jan Celý, CSc., zástupce fyzikálních ústavů

doc. RNDr. Eduard Fuchs, CSc., Ústav matematiky a statistiky

RNDr. Vladimír Herber, CSc., Geografický ústav

doc. RNDr. Rostislav Melichar, Dr., Ústav geologických věd

RNDr. Robin Pěnička, Ph.D., Ústav antropologie

Sekretářka: Mgr. Klára Urbánková

Zápisy z knihovnických rad jsou k dispozici na webu knihovny:

<https://knihovna.sci.muni.cz/about/rada>

3 . K N I H O V N Í F O N D Y

Stejně jako v předešlých letech byla možnost vyhledávat e-knihy přes platformu **ProQuest Ebook Central**:

<https://ebookcentral.proquest.com/lib/masaryk-ebooks/home.action>.

Požadavky na akvizici jsou schvalovány a objednávány skrze **ProQuest Lib Central**:

<https://masaryk-ebooks.ebookcentral.proquest.com/libCentral>

Nově je využíván akviziční nástroj v **EBSCOhost Collection Manager: eBook Manager**.

Funkce **Search Profiles** zasílá jednou týdně informační e-mail, které novinky do databáze ECM přibyly. Tato služba je poskytována i garantovi oboru.

Knihovnam MU byly rozděleny finanční prostředky v rámci PPSŘ pro aktivitu „**Podpora internacionalizace kurikula**“. Pro Ústřední knihovnu bylo vyhrazeno **25 000 Kč**. Touto částkou bude knihovna disponovat i v příštích dvou letech.

V rámci **přípravy na přechod na nový knihovní systém** bylo absolvováno několik schůzek v oblasti akvizice, katalogizace a výpůjčního protokolu. Pro zpřehlednění došlo k harmonizaci sbírek v bázi SCI50.

Po kontrole fondu ve skladu bylo **vytříděno 1165 duplikátů** kvalifikačních prací, které byly určeny ke skartaci.

Dále byla realizována kontrola dlouhodobých výpůjček a jejich zapůjčení akademikům. Byl proveden odpis dlouhodobě ztracených dokumentů.

Ve 221 bibliografických záznamech došlo k opravě věcného popisu, což přispělo k **harmonizaci rejstříků souborného katalogu** Masarykovy univerzity.

A N T R O P O L O G I E

V oborové antropologické sbírce probíhaly po celý rok standardní práce na fondu – akvizice, adjustace, jmenná a věcná katalogizace monografií, časopisů a dalších dokumentů. Pomocí aplikace Změny v literatuře byla zkontrolována přidaná literatura do předmětů za rok 2022. Byla provedena kontrola produkce e-knih na <http://www.munispace.muni.cz>.

V roce 2022 bylo v rámci **retrokatalogizace** zpracováno **555 monografií a časopisů**.

Vyučující byli informováni o novinkách a zkušebních přístupech do databází Ústřední knihovny PŘF.

M A T E M A T I K A

V oborové matematické sbírce probíhaly po celý rok standardní práce na fondu – akvizice, adjustace, jmenná a věcná katalogizace monografií, časopisů a kvalifikačních prací. Knihovně byl poskytnut knižní dar z oblasti diferenciálních rovnic. Vyučující byli informováni o novinkách a zkušebních přístupech do databází Ústřední knihovny PŘF.

F Y Z I K A

Na oborové sbírce fyziky probíhala po celý rok akvizice, adjustace, jmenná a věcná katalogizace monografií, periodik, kvalifikačních prací a dalších speciálních dokumentů ze specifického výzkumu, výzkumných záměrů a grantů. Vyučující byli informováni o novinkách a zkušebních přístupech do databází Ústřední knihovny PŘF.

V Ě D Y O Z E M I

Pomocí aplikace Změny v literatuře byla zkontrolována přidaná literatura do předmětů za rok 2022. Byla provedena kontrola produkce e-knih na www.munispace.muni.cz.

Do bibliografických záznamů byly doplňovány odkazy na e-verze dokumentů.

V rámci projektu Digitalizace kvalifikačních prací Přírodovědecké fakulty MU byly **digitalizovány kvalifikační práce z let 2001-2006**.

Návrhy na skenování dokumentů do e-prezenčky byly evidovány. **Oskenováno bylo 20 knih** – 4039 stran.

G E O L O G I E

Na oborové sbírce probíhala akvizice, adjustace, jmenná a věcná katalogizace monografií, časopisů, elektronických informačních zdrojů, map a dalších dokumentů. Byly tříděny starší separáty, vybrané separáty byly zpracovány a uloženy do skladu. **Zakoupilo se 163 map** z České geologické služby. Byly upraveny police na multiplikáty knih.

V roce 2022 byl vyučujícím zaslán odkaz na dotazník týkající se e-knih, na základě požadavků vyučujících bylo zakoupeno **5 e-knih na platformě ProQuest**:

[Economic Geology](#)

[Economic and Applied Geology](#)

[The Business of Mining](#)

[The World of Mineral Deposits](#)

[Renewable and Alternative Energy Resources](#)

V rámci předmětu G4141 **Akademické dovednosti pro geology** proběhla **dvouhodinová aktivita se studenty** – vyhledávání článků v geologických časopisech na základě bibliografických citací.

G E O G R A F I E

Knihovní fond je plně zpracován. Na oborové sbírce geografie probíhala akvizice, adjustace, jmenná a věcná katalogizace monografií, časopisů, kvalifikačních prací, elektronických informačních zdrojů a dalších speciálních dokumentů. Probíhalo také třídění separátů, jejich výběr ke zpracování nebo odepsání. Byly upraveny police na atlasy. Vyučujícím a studentům doktorského studia z Geologického ústavu PŘF byl pravidelně zasílán email o knižních novinkách a elektronických informačních zdrojích.

Ústřední knihovna **přerušila spolupráci s Geografickou knihovnou Univerzity Karlovy v Praze na databázi GEOBIBLINE**, pravidelný měsíční export našich záznamů (bohemikální dokumenty: monografie, články, sborníky, kvalifikační práce, kartografické dokumenty) byl ukončen 8. února 2022. **Záznamy se nyní ukládají pouze do katalogu MU**, v případně obnovení spolupráce budou exportovány hromadně. Celkem bylo v roce 2022 uloženo **761 záznamů**.

Spolupráce pokračuje s Národní knihovnou České republiky – **zasílání geografických autorit do databáze Národní autority (AUT)**. V roce 2022 bylo zasláno **407 záznamů** geografických autorit.

V knihovním katalogu Masarykovy univerzity byly v roce 2022 **opraveny geografické termíny v 992 záznamech článků a v 664 záznamech monografií**.

4 . SHRNUTÍ ZÁKLADNÍCH KNIHOVNICKÝCH SLUŽEB

Ústřední knihovna poskytuje celkem **352 studijních míst**, z toho **79 míst s PC** (z toho 2 pouze pro přístup do IS MU a knihovního katalogu), **2 multifunkční zařízení** a **1 velkoformátový skener**. Za rok 2022 bylo zhotoveno celkem **22 445 kopií**, z toho **2 127 barevných**, celkem za **47 493 Kč**.

Knihovní fond k **31. 12. 2022** činil celkem **176 663 knihovních jednotek**.

V roce 2022 se zpracovalo **3 258 bibliografických záznamů** (přírůstek byl **1 350** knih a časopisů, retrokatalogizace se týkala **1 908** jednotek).

Odebíráno bylo celkem **153 titulů časopisů** (exemplářů **180**).

Úbytek činil **205 odepsaných** knihovních jednotek.

V knihovně bylo zrealizováno **56 výpůjček MVS**.

STATISTIKA KNIHOVNY K 31.12.2022

	2020	2021	2022
Knihovní fond	174 554	175 518	176 663
Počet přírůstků	1 497	1 251	1350
Počet retro záznamů	1 580	2 950	1 908
Celkem zpracovaných bibliografických záznamů	3 077	4 201	3 258
Úbytky	90	287	205
Počet titulů odebíraných časopisů	143	146	153
Počet exemplářů časopisů	148	161	180
Zaregistrovaní uživatelé	4 604	6 101	10 670
Registrované výpůjčky	12 812	11 754	14 964
MVS, MMVS	51/0	55/0	56/0
Počet účastníků výuky v akreditovaných předmětech/Počet účastníků školení pro uživatele	33/395	47/105	59/233
Počet hodin výuky v akreditovaných předmětech/Počet hodin školení pro uživatele	120/18,5	164/16	165/9
Tituly zpřístupňovaných e-knih	109	115	127
Počet návštěv uživatelů v prostorách knihovny	-	-	55 807
Finance na nákup odborné literatury	1 206 645	1 113 702	981 161

5. AKVIZICE MONOGRAFIÍ A ČASOPISŮ

Monografie – čerpání ze specifických výzkumů

	2021		2022	
	Počet ks	Částka v Kč	Počet ks	Částka v Kč
Antropologie	0	0	0	0
Fyzika	0	0	0	0
Geografie	12	7 781	3	1 659
Geologie	0	0	0	0
Matematika	17	22 380	9	5 342
Celkem	29	30 161	12	7 001

Monografie – čerpání z grantů a 1111

	2021		2022	
	Počet ks	Částka v Kč	Počet ks	Částka v Kč
Antropologie	2	880	27	22 883
Fyzika	43	67 657	25	47 870
Geografie	166	84 168	10	8 395
Geologie	5	2 022	11	35 540
Matematika	66	119 308	47	72 599
Celkem	282	274 035	120	187 287

Monografie – čerpání z 1214

	2021		2022	
	Počet ks	Částka v Kč	Počet ks	Částka v Kč
Antropologie	73	56 737	43	52 933
Fyzika	51	54 885	35	58 056
Geografie	99	57 362	52	54 989
Geologie	80	54 850	195	56 203
Matematika	84	54 309	43	56 853
Všeobecnosti			19	20 540
Celkem	387	278 143	387	299 574

Monografie – čerpání z 1813

	2022	
	Počet ks	Částka v Kč
Antropologie	4	7 864
Fyzika	3	4 955
Geografie	5	5 203
Geologie	5	5 035
Matematika	2	2 476
Celkem	19	25 533

Monografie – čerpání z 1128

	2022	
	Počet ks	Částka v Kč
Antropologie	1	1765
Fyzika	0	0
Geografie	0	0
Geologie	4	3 470
Matematika	3	1 217
Všeobecnosti	10	3 287
Celkem	18	9 739

Monografie – ostatní ústavy

	2022	
	Počet ks	Částka v Kč
Děkanát + Botanická zahrada	5	4 403
Celkem	5	4 403

Dary a Kvalifikační práce

	2021		2022	
	Dary	KP	Dary	KP
Antropologie	12	0	10	2
Fyzika	18	6	30	10
Geografie	32	76	98	82
Geologie	63	76	38	2
Matematika	65	6	85	3
Všeobecnosti			143	0
Celkem	190	164	404	99

Akvize časopisů pro jednotlivé ústavy

Pracoviště	2021 Částka v Kč	2022 Částka v Kč
Geografický ústav	52 867	62807,70
Fyzika-společné platby ústavů	55 310	456
Ústav antropologie	0	0
Ústav geologických věd	7 583	5903,60
Ústav matematiky a statistiky	25 706	25 794,80
Celkem	141 466	94 962,10

Akvize časopisů pro ostatní pracoviště a DK

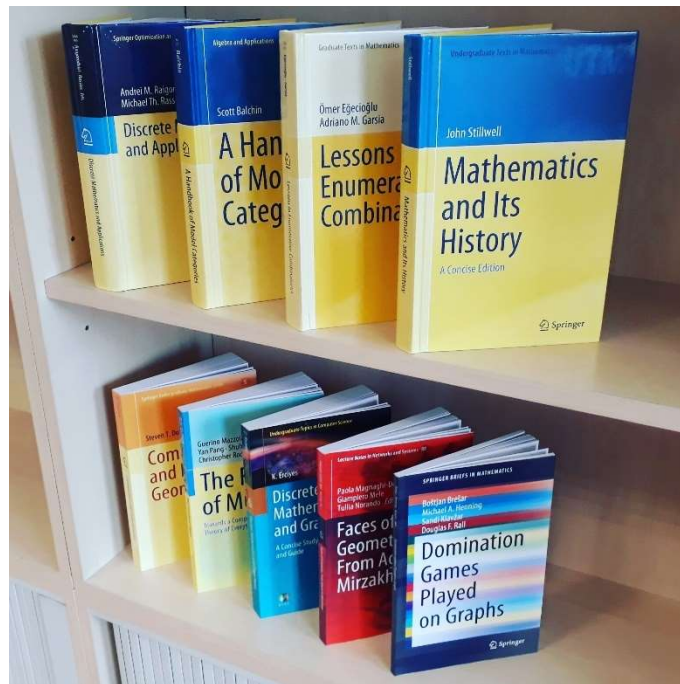
Pracoviště	2021 Částka v Kč	2022 Částka v Kč
Botanická zahrada	2 784	3 952
Děkanát	16 557	18 788
Ústřední knihovna	12 077	13 539
Celkem	31 418	36 279

NÁKUP TECHNIKY

Název zboží	Množství	Celkem Kč
Myš počítačová Trust Optical	3x	343,04
USB flash disk 32 GB	1x	224,88
USB flash disk 64 GB	1x	355,74
SSD disk	2x	4 398
Monitor 24"	1x	5 082
Monitor 27"	1x	6 473,50
Tonery	7x	15 918,76
Multifunkční zařízení	1x	19 602
Mini PC	1x	14 641
Monitor 24"	1x	10 164
Stolní PC	1x	18 815,50
Celkem	20 ks	96 018,42

NÁKUP SOFTWARE

Název zboží	Množství	Celkem Kč
Poplatek za licenci SIP2	1x	10 134,28 (415,68 EUR)
Celkem	1 ks	10 134,28

6 . V Ý M Ě Ň A K N I H O V N Í H O F O N D U

Archivum Mathematicum:

Počet kontaktů: zahraničí **85**, ČR **14**, celkem **99**

Applications of Mathematics

Počet kontaktů: zahraničí 1, ČR 0, celkem 1

Ochrana přírody

Počet kontaktů: zahraničí 1, ČR 0, celkem 1

Geografie; Informace ČGS

Počet kontaktů: zahraničí 1, ČR 0, celkem 1

Geologické výzkumy na Moravě a ve Slezsku

Počet kontaktů: zahraničí **0**, ČR **7**, celkem **7**

Počet celkem odeslaných publikací: **368**

Poštovné: **13 050,50 Kč**

V roce 2022 byly na základě dohody o výměně zasílány partnerským institucím časopisy Archivum Mathematicum, Geografie – Sborník české geografické společnosti, Informace České geografické společnosti a Geologické výzkumy na Moravě a ve Slezsku. Zaslání časopisu Applications of Mathematics bylo v předešlém roce ukončeno a zaslání časopisu Ochrana přírody bylo dočasně pozastaveno. Výměna časopisů Geografie a Informace ČGS byla rokem 2022 ukončena. Celkově bylo odesláno **368 publikací v 64 zásilkách**. Počet partnerských institucí a zaslání tištěných časopisů dlouhodobě vykazuje klesající tendenci, což odpovídá postupující preferenci využívání elektronických verzí publikací.

7 . ELEKTRONICKÉ INFORMAČNÍ ZDROJE

Převážná část požadovaných elektronických informačních zdrojů je dlouhodobě smluvně zajištěna přes národní centrum **CzechELib**. Ústavy na PŘF díky tomu mají přístup ke klíčovým multioborovým a oborovým databázím a kolekcím vyžadujících licenci.

Nejpoužívanější multioborová rozhraní v rámci MU byly EbscoHost a ProQuest. Nejvíce využívané multioborové databáze byly ScienceDirect, JSTOR, SpringerLink a Wiley. Z citačních databází byly nejvíce využívány platformy Scopus a Web of Science (včetně Core Collection). V rámci přírodovědných databází byl největší zájem o **MathSciNet**, **American Chemical Society** a kolekci časopisů **Nature**.

Ústavy PŘF v areálu Kotlářská si v rámci CzechELib financovaly přístup k následujícím e-zdrojům:

- **IOPscience**
- **American Physical Society e-Journals** – kolekce APS ALL
- **American Mathematical Society Journals**
- **Taylor & Francis – Mathematics and Statistics Collection**
- **MathSciNet**
- **SCOAP3**

Mimo CzechELib si ústavy předplácely časopisy Cartography and Geographic Information Science (Taylor & Francis), Georgian Mathematical Journal a Operators and Matrices. Na vyžádání je také možné přistupovat k elektronické verzi časopisů Dnešní svět, Vesmír a Reflex.

VYUŽÍVANOST PLACENÝCH E-ZDROJŮ

IOPscience

Kolekce v roce 2022 obsahovala **94 časopisů**. Nejvíce využívané tituly byly Plasma Sources Science and Technology, Journal of Physics D: Applied Physics, The Astrophysical Journal a Plasma Science and Technology.

Total Item Requests ¹	10 461
Unique Item Requests ²	9 636

¹ Total Item Requests znamená celkový počet požadovaných položek - tj. celkový počet stažených článků.

² Unique Item Requests znamená celkový počet unikátních požadovaných položek - tj. celkový počet unikátních stažených článků bez duplicit.

American Physical Society e-Journals – kolekce APS ALL

V rámci předplatného se nabízí 11 časopisů, z nichž byly nejvyužívanější Physical Review B, Physical Review Letters a Physical Review E.

Total Item Requests	1 911
Unique Item Requests	1 744

American Mathematical Society Journals

Nejvyužívanějšími časopisy v rámci kolekce matematických titulů byly Transactions of the AMS, Proceedings of the AMS a Mathematics of Computation.

Total Item Requests	227
Unique Item Requests	224

Taylor & Francis – Mathematics and Statistics Collection

Kolekce zahrnovala 48 časopisů. Největší zájem byl o The American Mathematical Monthly, Journal of the American Statistical Association a The American Statistician.

Total Item Requests	639
Unique Item Requests	485

MathSciNet

Jedná se o matematickou abstraktovou, recenzní a bibliografickou databázi od Americké matematické společnosti AMS.

Total Item Requests	10 495
Searches Regular ³	25 963

Cartography and Geographic Information Science

Odborný akademický časopis z oblasti kartografie a geografické informační vědy vydává Taylor & Francis.

Total Item Requests	135
Unique Item Requests	85

³ Searches Regular znamená počet vyhledávání provedených v databázích, které si uživatel vybral.

8 . V Z D Ě L Á V Á N Í A V Ý C H O V A U Ž I V A T E L Ů

Knihovna své uživatele z řad studentů zastoupených oborů pravidelně seznamuje se svými službami a podporou při studiu. Na začátku podzimního semestru se konaly **jednorázové přednášky** pro studenty prvních ročníků antropologie, geografie a matematiky. Přibližně **140 studentům** byl tak představen systém **elektronických informačních zdrojů MU a služby knihovny**.

Ústřední knihovna dále zajišťuje výuku předmětů Informační výchova (vědecké informace a jejich vyhledávání) (1 kredit), Multimedia ve výuce I (5 kreditů) a Multimedia ve výuce II (5 kreditů).

XK010 Informační výchova (vědecké informace a jejich vyhledávání)

E-learningový předmět pro studenty všech ročníků je vyučován každý semestr. Informační výchovu v roce 2022 absolvovalo celkem **37 studentů a studentek** (jarní semestr 21 a podzimní semestr 16). Kurz rozvíjí dovednosti v oblasti práce s informacemi a odbornými zdroji. Znalosti a dovednosti z kurzu lze uplatnit nejen při psaní kvalifikačních prací na akademické půdě, ale i v profesním a běžném životě.

C7660 Multimedia ve výuce I

Předmět připravuje budoucí učitele a učitelky pro práci s technologiemi, nástroji a aplikacemi. Studenti jsou na konci předmětu schopni vytvořit interaktivní prezentace, graficky zpracované pracovní listy či plakáty, video či audio soubory.

Multimedia ve výuce I prošla v uplynulém roce organizační změnou. Předmět se začal vyučovat hybridně, jedna seminární skupina navštěvovala výuku prezenčně a druhá výhradně distančně. Cílem tohoto způsobu výuky byla snaha vyjít co nejvíce vstříc studentům, kterým do rozvrhu nepasoval žádný z nabízených časů výuky. V důsledku toho bylo nutné přizpůsobit ukončení předmětu pro distanční skupinu tak, aby bylo absolvování předmětu časově stejně náročné, a proto byl zaveden systém průběžných úloh.

V **jarním** semestru 2022 si předmět zapsalo **7 studentů**, z toho 4 prezenčně a 3 distančně. Předmět úspěšně ukončilo 5 z nich.

V **podzimním** semestru 2022 si předmět zapsalo **19 studentů**, z toho 9 prezenčně a 10 distančně. Předmět úspěšně ukončilo 17 z nich.

Fond rozvoje MU

Díky podpoře Fondu rozvoje Masarykovy univerzity organizovala knihovna již potřetí sérii podzimních seminářů a workshopů cílených na studenty doktorského studia. Účelem lekcí je poskytnout doktorandům soubor informací, rad a znalostí jako podporu jejich vědecké a výzkumné činnosti. Nově v roce 2022 předcházeli samotným seminářům dotazníkový průzkum, z jehož výsledků vzešla preferovaná témata potenciálních účastníků.

Na podzim pak proběhly **4 hybridní semináře v angličtině a 1 workshop v češtině:**

- 26. 10. 2022 How to: STAYS ABROAD for PhD students! Should I stay or should I go? (Bc. Kristýna Bajgarová)
- 2. 11. 2022 Data Management Planning – Theory and practice (RNDr. Michal Růžička, Ph.D.)
- 9. 11. 2022 Open Science – Current status and emerging trends (Mgr. Ing. Jiří Marek)
- 23. 11. 2022 Co (ne)funguje při učení (Mgr. Zuzana Kročáková)
- 30. 11. 2022 Ph.D. grant landscape and beyond (Mgr. Jakub Zeman)

Seminářů se celkem zúčastnilo **93 studentů a studentek**. Účasti na lekcích napomohl zmiňovaný průzkum i výraznější propagace. Záznamy a prezentované materiály jsou k dispozici na webu Ústřední knihovny:

http://knihovna.sci.muni.cz/edu/seminare_phd_2022

Odborná praxe studentů

V termínu 31. 10. – 11. 11. 2022 proběhla odborná praxe se studenty Obchodní akademie a vyšší odborné školy Brno. Studenti byli zaškoleni v základních knihovnických procesech jako je katalogizace, akvizice, výměna, digitalizace, služby aj. Dále byli seznámeni s publikační praxí na MU, systémem využívání elektronických informačních zdrojů nebo s předměty vyučovanými knihovníky – Informační výchova a Multimedia ve výuce. Praktické zapojení studentů probíhalo kromě výše zmíněných procesů také skrze návrhy organizace knihovnických akcí či návrhy úprav knihovního prostoru a služeb.

9 . P R O J E K T Y A G R A N T Y

GEOIBLINE

Projekt v roce 2011 již oficiálně skončil. Do 8. února 2022 probíhal pravidelný měsíční automatizovaný export našich nových záznamů do databáze Geobibline. Nyní se záznamy ukládají pouze do katalogu MU. Pokud by spolupráce s Geografickou knihovnou Univerzity Karlovy v Praze byla obnovena, záznamy budou do Geobibline exportovány hromadně.

<https://geobibline.cz/cs/node/5>

TEMAP – Technologie pro zpřístupnění mapových sbírek ČR

Metodika a software pro ochranu a využití kartografických děl národního kartografického dědictví je projektem Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity NAKI (identifikační kód DF11P01OVV003). Poskytovatelem finančních prostředků je Ministerstvo kultury ČR. Příjemcem projektu je Moravská zemská knihovna v Brně, partnery v projektu jsou Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Geografický ústav Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity. Probíhá spolupráce na projektu dle dohodnutých pravidel s členy realizačního týmu. V roce 2022 bylo zpracováno **646 bibliografických záznamů**.

<http://www.temap.cz>

<http://www.geogr.muni.cz>

<http://web.natur.cuni.cz/gis/temap>

CzechELib

Nákup a správu klíčových EIZ pro potřeby výzkumných a vzdělávacích institucí v ČR zajišťuje Národní centrum pro elektronické informační zdroje při Národní technické knihovně v Praze. Projekt CzechELib byl zahájen v roce 2017 a od 1. 1. 2018 jsou již klíčové elektronické zdroje z cca 50 % financovány ze státní finanční podpory, přičemž zbylou část ceny hradí zapojené instituce. Koncem roku 2022 skončilo 5leté období, na které mělo centrum uzavřeno smlouvy s dodavateli EIZ a akademickými institucemi v ČR. Pro období 2023 až 2027 byly uzavřeny nové smlouvy. Financování projektů zatím zůstává stejné, ale od roku 2024 se finanční dotace CzechELib sníží z dosavadních 50 % na 47,5 % (a každý další rok až do 2027 bude klesat o dalších 2,5 %). Kromě finanční podpory je cílem projektu také snížení administrativní zátěže zapojených institucí a posílení vyjednávací pozice ve vztahu k producentům EIZ.

Z prostředků CzechELib jsou pro potřeby Masarykovy univerzity zajištěny významné multioborové databáze jako EBSCO Academic Search Ultimate, ScienceDirect, ProQuest, JSTOR či Wiley, citační databáze Web of Science a Scopus, kolekce více než 20 000 e-knih od významných producentů a také celá řada oborových databází a kolekcí elektronických časopisů, např. z produkce vydavatelství Nature Publishing Group.

CRP18+ Knihovny a blended learning

Zcela novou zkušeností pro knihovnu bylo zapojení se do celorepublikového projektu mapujícího **podporu blended learningu**, tj. kombinované výuky, ze strany vysokoškolských knihoven. Centralizovaný rozvojový projekt probíhal od ledna do prosince 2022 a jeho koordinátorem byla Česká zemědělská univerzita. Masarykova univerzita byla jednou z **21 zapojených univerzit**, které do projektu přispívaly.

Pro projekt byly vytvořeny tři pracovní týmy – pro služby, elektronické informační zdroje a pro vzdělávání, jakožto klíčové oblasti podpory blended learningu. Každá z participujících fakultních knihoven určila své zástupce pro dané pracovní týmy. Výsledky veškerých rešerší, diskusí a workshopů byly zpracovány a výstupem celého projektu byla příručka „[Soubor doporučení pro vysokoškolské knihovny: Jak podpořit blended learning](#)“, tematicky rozdělená do oblastí zaměřujících se na knihovnictví, vzdělávání, elektronické informační zdroje a online nástroje, prostory a jejich vybavení, půjčování předmětů a wellbeing. Soubor nabízí základní informace, příklady z praxe a přehled rozšiřujících zdrojů pro dané tematické oblasti a jako celek představuje inspirativní doporučení s potenciálem zařazení do každodenní praxe knihoven.

Vedlejším výstupem projektu bylo vytvoření neformální skupiny MUčící knihovníci, vycházející z pracovního týmu věnujícímu se vzdělávání. Záměrem skupiny je sdílení zkušeností knihovníků s praxí výuky, vzájemná propagace kurzů vedených knihovnictvím a kooperativní řešení výzev v rámci dané oblasti.

IROP 2021 – 2027

V uplynulém roce dostaly knihovny šanci zapojit se v rámci **dotační výzvy určené pro knihovny** do Integrovaného regionálního operačního programu na období 2021 – 2027 (IROP). Cílem programu je vyvážený rozvoj území, zkvalitnění infrastruktury, zlepšení veřejných služeb a veřejné správy a zajištění udržitelného rozvoje v obcích, městech a regionech. Díky dotacím je možno tímto způsobem v knihovnách podpořit zájmové a neformální vzdělávání a celoživotní učení, tj. vybudování, modernizaci a vybavení odborných prostor ve vazbě na přírodní vědy, polytechnické vzdělávání, cizí jazyky nebo práci s digitálními technologiemi. Podpora se týká nejen revitalizace, ale i celkové výstavby knihoven, dále mj. restaurování knihovnických fondů, zařízení pro digitalizaci a aplikačního softwaru pro evidenci a dokumentaci knihovnických fondů či například technického vybavení knihoven.

ÚK PŘF spadající do kategorie základních knihoven se specializovaným knihovním fondem se ve spolupráci s Projektovým oddělením fakulty a Ing. arch. Petrou Vorlíčkovou do programu zapojila s projektem na **revitalizaci prostoru venkovního atria**. Aktuální stav atria neumožňuje uživatelům knihovny prostor plně využít. Záměrem bylo tedy prostor upravit tak, aby mohl sloužit jako venkovní studovna i odpočinková zóna. Úpravou měl projít nerovný terén, sezení, osázení travnatých ploch, nově pak mělo být vybudováno studijní zázemí. Projekt byl připravován od června do srpna 2022, žádost o dotaci podána, v září však následně zamítnuta jakožto projekt týkající se venkovních prostor, pro které nebylo možné dotaci čerpat. Důsledně zpracovaný projekt je však plánováno využít pro některou z budoucích výzev jiného dotačního programu. Zkušenost ze samotné přípravy projektu navíc podnítila nejen další úvahy o možných úpravách prostoru knihovny, ale i konkrétní kroky k přípravě projektu dalšího.

10 . S P O L U P R Á C E A D A L Š Í A K T I V I T Y

Průzkum uživatelské spokojenosti

Zpětná vazba od uživatelů knihovny je důležitá pro **reflexi aktuálního stavu prostoru a služeb** a je důležitým **zdrojem informací pro budoucí inovace**. ÚK PŘF naposledy oslovila své uživatele v rámci průzkumu spokojenosti v roce 2017, v květnu 2022 se tak na ně opět obrátila po přibližně pětiletém intervalu.

Dotazník byl elektronicky odeslán všem akademickým i neakademickým zaměstnancům a studentům Přírodovědecké fakulty, oslovovalo se rovněž prostřednictvím sociálních sítí a propagačních materiálů. Dotazník byl sestaven tak, aby jeho vyplnění netrvalo více než 15 minut a své respondenty motivoval dobrovolným zapojením se do **slosování o tři knižní poukázky** za předpokladu kompletního vyplnění dotazníku. K dispozici byla česká i anglická verze dotazníku.

Předmětem průzkumu byla provozní doba knihovny, stávající a možné nové služby, komunikace s personálem knihovny, kvalita knihovního fondu, využívání elektronických informačních zdrojů, preferované oblasti vzdělávacích aktivit knihovny, web a sociální sítě, orientace v prostoru, jeho vybavení, kvalita a možné inovace.

Z celkového počtu necelých tří set respondentů byli následně vylosováni tři výherci, kteří za vyplnění dotazníku obdrželi avizovanou odměnu v podobě poukazu v hodnotě 500 Kč na nákup knih v síti knihkupectví Academia.

Dokončení vyhodnocení průzkumu proběhne v roce 2023.

Úpravy a inovace

Rok 2022 nepřinesl výraznější interiérové změny, bylo nicméně realizováno několik menších inovací, a to jak z hlediska vybavení knihovního prostoru, tak z hlediska poskytovaných služeb. Nejvýraznější změnou byla **výměna čalounění** na desetidílné sedací soupravě v odpočinkové zóně v přízemí knihovny. Nábytek pořízený do knihovny roku 2015, byl původně potažen syntetickou kůží, jejíž kvalita začala v posledních dvou letech nečekaně a rapidně degenerovat. Výměna potahů byla zhodnocena jako velmi úspěšná – podařilo se vybrat nejen odstínově téměř identický typ, ale i z hlediska vlastností byl zvolen podstatně odolnější materiál.

Další novinkou v interiéru bylo pořízení **fototapety** do týmové studovny v přízemí. Týmové studovny patří k nejvyužívanějším prostorům knihovny, jejich nevýhodou je ovšem mj. špatná akustika a účelnosti ustupující aspekt útulnosti. Pokusem o vyřešení tohoto problému mělo být pořízení velkorozměrné vlnovité fototapety s motivem lesa, konvenujícím s oborovým zaměřením knihovny. Problém akustiky se nepodařilo zcela eliminovat, z dekorativního hlediska inovace prostoru prospěla, naopak nepředvídatelně ubylo světla. Současný stav týmových studoven tedy není pokládán za plně vyhovující aktuálním potřebám a bude v budoucnosti nadále podrobován dalším úpravám.

Přízemí knihovny jako její nejnavštěvovanější část prošlo ještě několika dalšími vylepšeními. Došlo k přesazení pokojových rostlin, Botanická zahrada pak knihovně poskytla tři nové **vzrostlé rostliny**, které krášlí prostor při vstupu do knihovny. Přízemí se rovněž stalo hlavním prostorem, kde jsou na panelech instalovány tematické **výstavy** – v roce 2022 to byly snímky z fotosoutěže Mysli na lesy, výstava o starobylých krajinách Moravy, o historii Botanické zahrady či o proměnách areálu Přírodovědecké fakulty.

Z podnětu uživatelů byly zavedeny také další novinky. K zapůjčení jsou například **rýsovací potřeby** na tabuli, **vědecká kalkulačka** či **příbory**. Příbory se v knihovně dlouhodobě ztrácely, proto jsou aktuálně půjčovány za ISIC jako jiné pomůcky. Nově byl také instalován **přebalovací pult** na toaletách v přízemí. Pult byl pořízen z důvodu rostoucího počtu návštěvníků s malým dítětem. Úpravou prošel také **leták** seznamující se základními informacemi o Ústřední knihovně. Leták byl po obsahové stránce aktualizován, zestručněn a graficky zpřehledněn. K dispozici je ve dvou jazykových variantách – české a anglické. Vítanou novinkou bylo dále zavedení možnosti **platby kartou** u výpůjčního pultu v přízemí. Nový způsob platby je možný pro veškeré platby za knihovní služby. Uživatelům tato možnost mj. usnadňuje a urychluje vyrovnání závazků, neboť vyššími hotovostními částkami jich disponuje stále méně.

V knihovně proběhlo také několik oprav nad rámec běžné provozní údržby. Opravou prošla velkokapacitní řezačka knih, jeden z pojezdných regálů ve skladu, dále výtah či některé z okenních žaluzií.

Noc s Andersenem

Každoročně si 2. dubna svět připomíná narození slavného dánského spisovatele Hanse Christiana Andersena. Andersenova osobnost je neodmyslitelně spjata s dětskými příběhy a pohádkami, a proto byl tento den zároveň zvolen Mezinárodním dnem dětské knihy. Tato příležitost stála u zrodu Noci s Andersenem, celorepublikové knihovní akce na **podporu dětského čtenářství**. Letos se konal její **22. ročník** a ÚK PŘF se jí zúčastnila již podruhé.

Odpolední program pro účastníky z řad dětí zaměstnanců Přírodovědecké fakulty MU nabízel interaktivní ornitologickou přednášku Mgr. Martina Černého, tvůrčí dílnu se studenty astrofyziky, poutavý geologický kvíz Mgr. Kamila Sobka, odpočinkové čtení pohádek s vedoucí knihovny Mgr. Taťánou Škarkovou a řadu dalších zábavných aktivit.

Ačkoli fond ÚK PŘF neobsahuje dětskou beletrii, na kterou by knihovna prostřednictvím této akce děti nalákala, a naplnila tak primární cíl Noci s Andersenem, velký význam mělo představení prostředí vysokoškolské knihovny jako přátelského místa, které má možnost děti seznámit s vědními obory zábavnou a populárně naučnou formou.

Noc vědců

Poslední zářijový pátek se Masarykova univerzita připojila k Noci vědců, celorepublikové akci **popularizující vědu pro širokou veřejnost**. Program připravují vědecké instituce, univerzity nebo hvězdárny, které zvou na rozmanité **přednášky, výstavy, komentované ukázky, hry, soutěže či kvízy**. Část programu probíhá také online v podobě podcastů nebo videí. Akce se v republice pořádá od roku 2005 a pro každý ročník je stanoveno jedno zastřešující téma. Téma pro rok 2022 znělo **Všemi smysly** a jak z názvu vyplývá, vědu měli tentokrát návštěvníci možnost zakusit netradičně a rozmanitě.

Ústřední knihovna na svých stanovištích návštěvníky seznámila s vývojem informačních nosičů, představila kuriozity ze světových knihoven a prostřednictvím hry přiblížila známé i méně známé vědecké objevy. Předem registrovaní návštěvníci měli také možnost zahrát si únikovou hru. Knihovna plánuje svou účast i v dalších ročních akce.